

't Wiet Klieëf

**Vereniging tot Natuurbehoud,
Cadier en Keer, 32e jaargang, HERFST 2015**

Colofon

Uitgave:

Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer, actief vanaf 1966. Statutair opgericht 15 juli 1967.
Secretariaatsadres: Rijksweg 101, 6267 AE Cadier en Keer (043 - 4071957). l.mulleneers@planet.nl
Verenigingslokaal: zolder van 't Keerhoes, Limburgerstraat 78, 6267 CG Cadier en Keer

Redactie:

Heerko Damsma, Jurgen Mingels, Jan Moonen,
Nicole Weijers-ten Haaf
Redactieadres: Raadhuisplein 4A,
6267 CW Cadier en Keer. Tel. 043 - 4072700.

't Wiet Klieëf: Verenigingsblad verschijnt vier keer per jaar. Oplage: 425

Website:

www.vtncadierenkeer.nl

Bestuur VTN:

Jurgen Mingels, (voorzitter), Lando Mulleneers (secretaris),
Mark Weijers (penningmeester), Heerko Damsma, Jo Decker,
Ans Hondelink, John Schillings

Leden-
administratie:

Aanmeldingen, opzeggingen en adreswijzigingen richten
aan: Rini Ackermans, Raadhuisplein 4A,
6267 CW Cadier en Keer, Tel. 043 - 4072700.
rini.ackermans@home.nl

IVN: Onze vereniging is sinds 1998 aangesloten bij de
landelijke vereniging Natuur- en milieueducatie, IVN.
De VTN heeft een IVN werkgroep.
www.ivn-limburg.nl

De gezinscontributie bedraagt minimaal € 10,- te storten op
rekening-nummer NL17RABO 0109.9960.03, V.T.N. Cadier en Keer.
Onder omschrijving vermelden: straat+nr.+woonplaats.
Leden buiten C&K € 15,- (incl. portokosten).

De doelstelling van de Vereniging tot Natuurbehoud is het wekken van belangstelling voor en het verlenen van medewerking aan het behoud van de natuur, het bevorderen van kennis en studie van de natuur en het stimuleren van verantwoord gedrag in natuur en landschap, alsmede het tegengaan van verontreiniging en onnodige vernielingen in de natuur.

Productie: Drukkerij de Heeg

ISSN: 1571-1528

Dit boekje is gedrukt op T.C.F. chloorvrij en E.C.F. chloorvrij papier

Inhoudsopgave

Pagina

Jean Keulen	82
Jubileumjaar 2016	84
Oproep	85
Natuurvriend	86
De Gewone pad	90
Natuurfoto	97
Scharrelkids-struintocht	98
Vlindertrek	100
Vogelaars rond Cadier en Keer	105
Waarnemingen in het tweede kwartaal 2015	110
Activiteiten-kalender tot januari 2016	125
Werkgroepen	128

Tekening Jean Keulen: Zicht op de Daorewieëg vanaf de Eckelraderweg

Jean Keulen

Een bescheiden man, 'n enthousiast natuurliefhebber overleden

door Heerko Damsma en Jurgen Mingels

Op 20 juni jl. is Jean Keulen overleden. Vooral de natuurvrienden van de VTN, die actief zijn in één van de werkgroepen zullen hem kennen, want Jean was lid van vrijwel elke werkgroep.

Jean, een geboren en getogen Keerdenaar woonde al vele jaren op de Einderweg en toen zijn moeder in 1986 overleed woonde hij hier samen met zijn broer Äödem (Adam) en na diens overlijden in 2006, alleen. Toen in het voorjaar

2014 zijn ziekte toesloeg kon hij intrekken bij zijn 14 jaar oudere zus Liza in de Blasiushof. Jean kon daar nog van het achterom buiten zitten genieten onder andere door naar de vogels te luisteren.

Zijn interesse voor de natuur ontstond op de lagere school bij meester Cornips. Hij liet de kinderen, die het rekenen en de taal voldoende beheersten, een herbarium aanleggen. Met behulp van een grote flora in de klas konden ze de te drogen planten op naam brengen.

Daardoor kende Jean de meeste planten die in de natuur voorkwamen. Hij was dan ook vrijwel altijd aanwezig bij de excursies van de werkgroep kalkgraslanden, waarbij de flora werd geïnventariseerd. Het is geregeld voorgekomen, dat hij nog niet eerder gevonden planten als eerste signaleerde. Zijn lievelingsplek was de Wolfskop, waar hij in zijn leven menig rondje met zijn trouwe viervoeter Pukkie heeft gelopen en op het bankje heeft gezeten genietend van het prachtige uitzicht op de velden en het Savelsbos. Het was één van Jeans laatste wensen om nog één keer zijn lievelingsplek de Wolfskop te bezoeken. Het heeft niet zo mogen zijn, omdat zijn gezondheid dat helaas niet meer toeliet. Wel heeft Jean nog kunnen genieten van zeer

recente foto's met de vele soorten bloemen die op de Wolfskop al weer in bloei waren gekomen.

Veel plezier beleefde Jean ook aan het beheer van de nestkastjes. Hij heeft dan ook vele jaren de ongeveer 30 nestkastjes in de buurt van Wolfskop en de Grub onderhouden en tevens bijgehouden door welke vogels deze werden bezet. Jean liet geen vogelexcursie voorbij gaan. Al moest hij op het laatst het rondje inkorten, hij ging toch mee.

Jean was ook altijd aanwezig tijdens de 'eerste zaterdagen' wanneer er door de VTN werkzaamheden in de natuur worden verricht. De overgebleven broodjes na de koffiepauze waren stevast voor Jean. Hij at ze later op de dag met veel smaak op. Zo ging er niets verloren. Ook als er een poel opgeschoond moest worden, was Jean van de partij. En natuurlijk moeten we niet vergeten, dat Jean elk jaar meehielp met de grote klus om de meidoornheggen bij Blankenberg te scheren. Omdat deze zware klus de VTN veel geld oplevert, hielp Jean dus mee om jaarlijks de kas van onze vereniging te spekken. En als op maandagmiddag verschillende leden bij elkaar komen in ons verenigingslokaal voor een praatje en het doornemen van waarnemingen in de natuur, was Jean ook bijna altijd present. Hierbij bleek hij aandachtig en geïnteresseerd naar wat zijn VTN vrienden vertelden. Jean was geen spreker, maar meer een luisteraar. Jean wandelde graag en veel en hij heeft met verschillende wandelgroepjes mee gelopen. De laatste jaren had hij zich aangesloten bij het VTN senior wandelgroepje op de dinsdagmiddag.

Jean reisde ook graag en van die verre reizen genoot hij het meest. Zijn Amerikareis was zijn meest favoriete. Hij heeft het laatste decennium vele landen bezocht o.a.: Ierland, Portugal, Griekenland, Polen, Italië, Indonesië, Amerika.

Jean was niet alleen actief in de werkgroepen (eerste zaterdag, de Nestkasten en Vogels, de Kalkgraslanden en Flora, de Meidoornheggen, de Amfibieën en reptielen en 't Wiet Klieëf), maar hij verzorgde ook de mooie tekeningen in ons kwartaalblad, waaronder elk jaar weer een nieuwe voorant. Zo bescheiden als Jean was, hij droeg in de vereniging behoorlijk wat steentjes bij.

We kunnen niet anders concluderen: we zullen Jean missen.

Jubileumjaar 2016

In 2016 is het 50 jaar geleden dat onze Vereniging tot Natuurbehoud werd opgericht. Dat gaan we volgend jaar natuurlijk groots vieren! Bijzondere elementen daarin worden al dit jaar voorbereid. Gedurende dit jaar zullen we u door middel van 't Wiet Klieëf verder op de hoogte houden. Zo zijn er de volgende plannen:

- een receptie met feestavond, waarop iedereen de VTN en hun jubilarissen kan feliciteren en gezellig ons 50 jaar VTN vieren. De datum is al gereserveerd **op zaterdag 2 juli 2016**.
- uitgave van een mooi boek over de natuur rond Cadier en Keer en 50 jaar VTN, inclusief (veel) kleurenfoto's.
- het planten van een aantal herdenkingsbomen.
- het tonen van film(s) over de natuur rond Cadier en Keer deze laatste halve eeuw.
- een (ster)wandeling, in het teken van de hier vroeger rondtrekkende herder met schaapskudde.
- een uitgave van 't Wiet Klieëf in kleur, een speciaal themanummer.
- een activiteit voor de schooljeugd.

U begrijpt natuurlijk, dat we rekenen op veel belangstelling in 2016, maar de plannen moeten nog wel worden verwezenlijkt. Bovendien is voldoende sponsoring nodig, om deze plannen mogelijk te maken. Daarom hopen we ook dit jaar op veel belangstelling, maar dan om te helpen. Zijn er één of meer activiteiten, die uw speciale belangstelling hebben, neem dan contact op met onze voorzitter Jurgen Mingels, 043-4072700 of mail naar vtncadierenkeer@home.nl.

Het bestuur van de VTN.

OPROEP

Wilt U Uw mooiste in Cadier en Keer gemaakte natuurfoto's opsturen naar de VTN. Wij selecteren daaruit de mooiste natuurfoto's met naamsvermelding voor het jubileumboek 2016.

Beste Natuurvrienden,

Zoals aangekondigd vieren we in 2016 uitgebreid met verschillende activiteiten ons 50 jarig Vereniging tot Natuurbehoud bestaan.

Daarbij hoort ook uitgave van een mooi boek over de natuur in en rond Cadier en Keer gedurende de laatste 50 jaar en de rol van de VTN daarin.

Het boek wordt geïllustreerd met vele kleurenfoto's.

We doen bij deze een oproep om uw mooiste natuurfoto('s) genomen in Cadier en Keer naar ons te sturen. De redactie maakt een keuze uit de ingezonden foto's die geplaatst zullen worden in het boek.

Uw kunt uw foto sturen naar vtncadierenkeer@home.nl in een maximaal bitsbestand. De foto dient minimaal 1Mb groot te zijn.

We kijken uit naar uw foto's.

Bedankt met vriendelijke groet, de redactie van het Jubileumboek 2016.

Raymond Tilmans
Natuurvriend

door Heerko Damsma en Jurgen Mingels

Raymond heeft van maart 1997 tot juli 2002 in Cadier en Keer gewoond. Hij werd toen actief lid van de VTN en een goede vriend van de tweede schrijver van deze rubriek. Dat gaf het gesprek een bijzonder karakter. Hij is verhuisd naar Noorbeek en is nog steeds een betrokken lid van de VTN.

Raymond woonde tot zijn 21^e jaar (1988) in Beek. Hij heeft twee oudere broers. Zijn vader heeft in de mijnen gewerkt, voor de geboorte van Raymond zelfs in de mijnbouw in Canada. Zijn moeder was tot zijn geboorte doktersassistente en daarna huismoeder. Zijn liefde voor de natuur is volgens hem voortgekomen uit de regelmatige vakanties met het hele gezin naar Oostenrijk. Hier zag hij bijvoorbeeld voor het eerst een zandhagedis. Op zijn 14^e had hij een volkstuin waar hij groenten kweekte en zelfs verkocht. Op de middelbare school was hij lid van Greenpeace en het Wereld Natuur Fonds. Na deze school koos hij voor de hbo-opleiding milieukunde

in Deventer. Die opleiding had een breed pakket aan vakken waaronder milieubeheer, organisatiekunde, rechten, communicatie, filosofie, ecologie, etc. Hij denkt met plezier aan de opleiding terug. Bijzonder voor hem was het vak ecologie, dat op een fascinerende wijze door Jaap Starkenburg werd gegeven. Onderdeel daarvan was het in kaart brengen van een gebied in de buurt van Westerbork (Drenthe). Hij vond samen met een studente een aantal adders in een houtwal. Het was een moment waarbij bij Raymond een vonkje oversloeg. Na Deventer deed hij nog een studie milieukunde in Nijmegen tegelijk met een baan voor anderhalf jaar in Duitsland.

Via Jaap Starkenburg kwam hij in contact met Frans Blezer, die actief was in de Herpetologische Studiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. Via Frans kreeg Raymond een kaart van Beek en omgeving met daarop alle amfibiepoelen. In de weekenden wanneer hij weer thuis was bij zijn ouders in Beek, ging hij met de kaart op zoek naar amfibieën in en rond dit dorp. Zo vond hij de Alpenwatersalamander, wat een prachtige beesten! Binnen de kortste keren was hij secretaris van de Herpetologische Studiegroep (NHGL). Omdat de arbeidsmarkt voor ecologen toentertijd niet goed was, specialiseerde hij zich in milieuplanologie maar volgde daarnaast wel nog bijvakken ecologie. Tussen zijn afgeronde studie in Deventer en zijn nieuwe studie Milieukunde aan de Katholieke Universiteit Nijmegen werkte hij aan zijn eerste echt betaalde opdracht voor het Instituut voor Europees Milieubeleid. Tijdens zijn studie in Nijmegen, heeft hij anderhalf jaar parttime voor een adviesbureau in Duitsland en tijdelijk voor de provincie Drenthe gewerkt. Met de kennis die hij inmiddels in zijn vrije tijd vooral van amfibieën en reptielen had opgedaan, kreeg hij als freelancer aan het einde van zijn universitaire studie zijn eerste opdrachten voor ecologische onderzoeken. Nadat hij ook zijn universitaire studie had afgerond werkte hij kort voor de universiteit om vervolgens in 1997 gedetacheerd via de provincie als projectsecretaris bij de Maaswerken (Rijkswaterstaat) aan de slag te gaan. Dat was ook de tijd dat hij in Cadier en Keer kwam wonen en (via Jurgen) met de VTN in aanraking kwam. Toen er 3 jaar later bij de Provincie een vacature vrijkwam voor een projectingenieur op het gebied van ecologie rook hij zijn kans. Sindsdien werkt hij in die functie bij de Provincie en is hij onder andere betrokken bij de natuurcompensatie en ontsnippering van provinciale wegen en grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van natuur.

Bij de VTN was hij eerst betrokken bij het bestemmingsplan buitengebied Cadier en Keer. Daar werden diverse successen behaald ten gunste van natuur en landschap. Een ander groot project was de golfbaan Backerbosch. Mede dankzij Raymond zijn daar dassenburchten behouden en is er een dassentunnel gerealiseerd op de Keerderberg onder de N278.

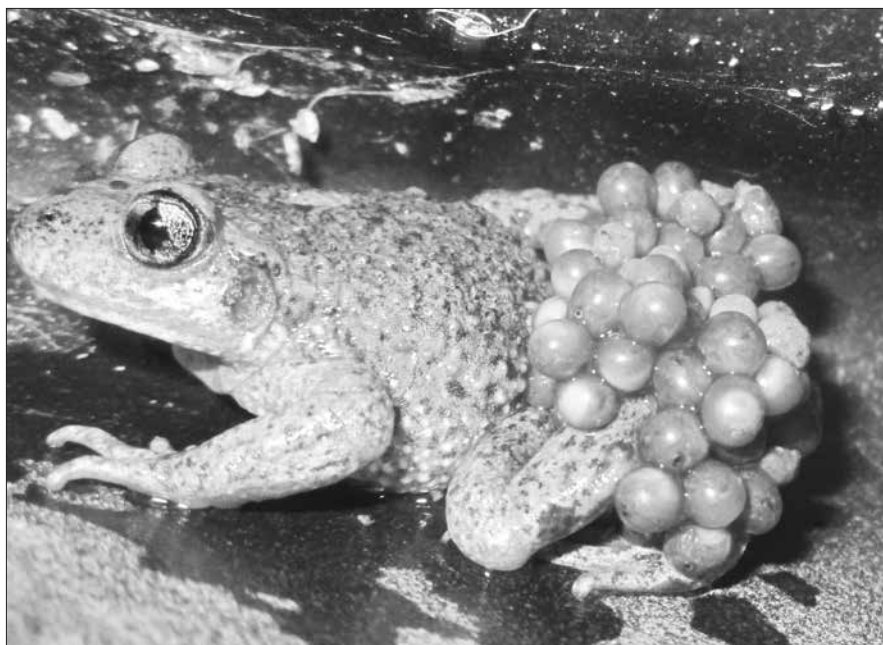
Ook heeft Raymond ten behoeve van de natuur rondom ons dorp, meegewerkt aan het Landschapsonwikkelingsplan van de gemeente en was hij ook regelmatig buiten te vinden met de Zaterdagwerkgroep, bijvoorbeeld bij het onderhoud aan de Wolfskop, het opknappen van amfibiepoelen en van de Fontein.

Raymond zat ook in het bestuur van de VTN, maar vertrok uit het bestuur na zijn verhuizing naar Noorbeek.

Zijn grootste passie lag en ligt toch bij de reptielen en amfibieën. Alle poelen rond Cadier en Keer werden geïnventariseerd, gefotografeerd en er werd verslag bijgehouden van de ontwikkelingen. Er werd een plan gemaakt voor meer poelen. Raymond ziet de poelen als een kralenketting: de poelen moeten dicht genoeg bij elkaar liggen opdat de amfibieën de afstand tussen de poelen kunnen overbruggen. Dat betekende dat er meer poelen moesten komen en die zijn er gekomen! Rond deze streek is de poelendichtheid misschien wel het grootste van heel Limburg. Het belangrijkste is nu dat ze goed beheerd worden. Ze moeten niet dichtgroeien en verlanden. Er wordt veel samengewerkt met IKL, Staatsbosbeheer, Limburgs Landschap en de Vogelwerkgroep Bemelen.

Bij de levendbarende hagedissen ontdekte Raymond bij de Heerderlijkweg, dat deze zich graag verschuilen in de spleten van oude weidepalen en zo begon het advies aan natuurbeherende instanties om meer oude palen te laten staan. Dat blijkt soms nog erg lastig omdat de werkers in het veld toch de neiging hebben ‘oude rommel’ op te ruimen. Wel worden als afrasteringspalen nu vaak palen van robiniahout gebruikt omdat deze lang goed blijven en er tevens diepe spleten in het hout ontstaan bij uitdroging.

In 2000, werd (mede) op initiatief van Raymond en Jurgen het Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad opgericht, met RAVON, Bureau Natuurbalans en IKL. In dat platform worden vele ideeën gesmeed ten gunste van deze padden, sponsoracties op touw gezet, bedrijfsleven ingezet en ontwikkelingen gevolgd.

♂ *Vroedmeesterpad met eieren.*

Met de verhuizing naar Noorbeek besloot Raymond om ook daar de poelen te inventariseren. Jurgen ging hem helpen, en als wederdienst hielp Raymond Jurgen bij de inventarisatie van de poelen rond Cadier en Keer. Nu nog schrijft hij regelmatig artikelen voor het 't Wiet Klieëf.

Andere bezigheden van Raymond zijn het maken van muziek (mondharmonica en basgitaar spelen en soms zingen in een bandje dat blues en rockmuziek speelt), tuinieren en een cursus Frans.

Als we hem vragen welke aanbevelingen hij voor de vereniging heeft antwoordt hij, dat het goed zou zijn om nog meer samen te werken met bedrijven, die ook profiteren van de natuur waaronder de horeca, zodat er een win-winsituatie ontstaat.

De lievelingsplek in of rond Cadier en Keer is voor Raymond "met een pilsje bij Jurgen thuis bijpraten", maar de mooiste natuurplek is toch de Julianagroeve. Een flink eind de groeve in lopen en tussen de mergelwanden fantaseren dat daar een waterval naar beneden komt, ... terug in de vroegere vakantietijd in Oostenrijk.

De Gewone pad

door Raymond Tilmans

In de zomer heeft u een artikel moeten missen over de herpetofauna. Maar we zijn weer terug. Op het moment dat ik dit artikel schrijf, is het eind maart, regent het hard en is de paddentrek in volle gang. Een mooie inspiratiebron, dacht ik, om dan maar bij dit amfibie stil te staan, waarbij ik dit keer vooral wat dieper zal ingaan op het fenomeen van de amfibieëntunnels. Maar niet voordat ik nog even terug kom op het artikel over de Hazelworm dat in het lentenummer verscheen.

Hazelworm in het nauw

In dat artikel, dat ik in december schreef, wees ik op de bedreiging die dit reptiel ten prooi valt als gevolg van het verdwijnen van graften, holle wegen en overhoekjes door de schaalvergroting in de landbouw. De inkt was nog niet droog, toen ik bij een holle weg van Noorbeek naar Bergenhuizen constateerde, dat er een lang lint van opgaande bomen en struiken was weggehaald, precies in het leefgebied van de Hazelworm. Enkele weken later was het elders weer raak. Langs de doorgaande weg van Mheer naar Sint Geertruid was te zien hoe bij het bewerken van een landbouwperceel een aangrenzend bosje steeds verder vernield werd. Ik roep alle lezers van dit blad dan ook op om altijd waakzaam te zijn op het moment dat er landschapselementen in de verdrukking komen. Als er geen vergunning is afgegeven – dit kunt u navragen bij de gemeente – kunt u de gemeente verzoeken hierin actie te ondernemen. Indien er beschermde planten of dieren in het geding zijn, kunt u daarnaast contact opnemen met de Groene Brigade van de Provincie Limburg, groenebrigade@prvlimburg.nl tel. 043-3617070. Ook kunt u een melding doen bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), tel. 0900 0388.

Verspreiding, leefgebied en uiterlijk van de Gewone pad

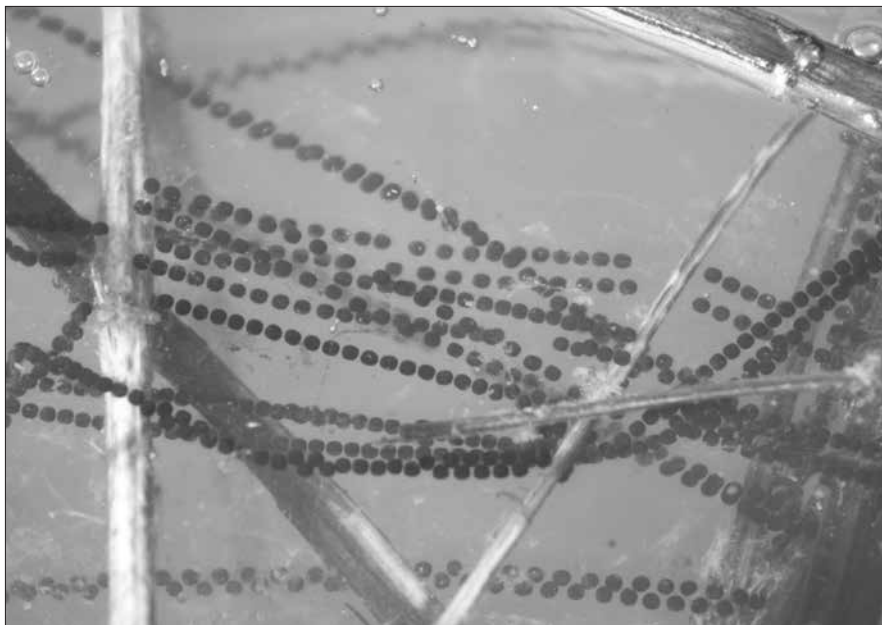
De Gewone pad (*Bufo bufo*), *Common Toad* in het Engels en *Erdkröte* in het Duits, *Crapaud Commun* in het Frans, is de algemeenste paddensoort van ons land en dat is ook niet anders in en rond Cadier en Keer. De Gewone pad (5-9 cm groot, in Zuid-Europa tot 15 cm) valt op door zijn wratachtige huid. Hij is lichtbruin van kleur, soms zandkleurig grijs of roestbruin. Zijn

buik is lichtgrijs tot witachtig met grijze vlekken. De ogen zijn goudkleurig met een zwarte horizontale pupil. In tegenstelling tot kikkers hebben padden geen kwaakblazen en hebben ze relatief korte poten. De mannetjes zijn kleiner dan de vrouwtjes (foto 1).

1. Het kleinere mannetje klemt zich stevig op het vrouwtje vast bij de voortplanting.

Het vrouwtje wikkelt de 3000-8000 eitjes in het voorjaar als 3 tot 4 meter lange kraalsnoeren om de waterplanten. De eitjes liggen dan in twee rijen in deze snoeren (foto 2) en komen na een week tot tien dagen uit. De larven zijn gitzwart tot bruinzwart en worden niet groter dan 3 cm. Het duurt afhankelijk van het weer enkele weken tot de larven metamorfoserend tot kleine padjes.

2. De eisnoeren van de Gewone pad.

Deze pad stelt geen hoge eisen aan zijn omgeving. Een bosrijke omgeving maar ook tuinen en natuurlijk water in de nabijheid zijn de belangrijkste biotoopeisen. Ze zijn plaatsgetrouw. Na de voortplantingstijd gaan ze weer naar hun overwinteringsbiotoop waar ze terug kruipen in holletjes van muisen, onder bladeren, stapels hout of stenen, soms tot een meter diep. Bij mij thuis vond ik de dieren vaak in de kelder. Via de koekoek kwamen ze dan naar binnen. Omdat ze er dan niet meer uitkwamen en soms de honger dood stierven heb ik preventief gaas boven de koekoek bevestigd.

De Gewone pad is vooral in de schemering en 's nachts actief. Hij eet vooral kleine ongewervelden zoals regenwormen en pissebedden, spinnen of mieren. De larven eten vooral algen. De belangrijkste predatoren zijn vogels, zoogdieren en slangen. Een andere opvallende 'predator' is de zogenaamde paddenvlieg (*Lucilia bufonivora*). Mocht u nu aan het eten zijn, stop dan even, want het wordt onsmakelijk. De paddenvlieg zet haar eitjes af op de huid of de neusopening van de pad (foto 3). Nadat de maden uitkomen,

vreten de maden zich letterlijk een weg naar binnen en beginnen de pad van binnenuit op te eten. Omdat ook zenuwweefsel wordt gegeten, raken de padden gedesoriënteerd en lopen ze al snel letterlijk als zombies rond om uiteindelijk dus een gruwelijke dood te sterven.

3. Een Gewone pad met paddenvlieg geïnfecteerd.

Amfibieëntunnels

De Gewone pad is vooral bekend van de paddenoverzetacties, die in menige gemeente in ons land elk voorjaar op touw worden gezet. Helaas zijn er nog vele plekken in onze provincie, waar elk voorjaar honderden padden het leven laten, wanneer ze van hun overwinteringsbiotoop naar hun voortplantingsbiotoop trekken en verkeerswegen kruisen. De doodsoorzaak is niet alleen dat ze rechtstreeks onder de wielen verdwijnen. Sommigen dieren lijken de dans (of beter gezegd de dood) te ontspringen maar door de aanzuigende werking van de (vracht)auto's worden de dieren tegen de onderkant van het voertuig gezogen waarna ze versuft terug op het wegdek vallen en vervolgens door een volgend voertuig alsnog worden overreden. Toen

ik acht jaar geleden in 't Wiet Klieëf ook een artikel over de Gewone pad schreef, noemde ik ook de schrijnende situatie in het Voerense Altenbroek, waar elk voorjaar honderden padden en andere amfibieën worden doodgedreden, omdat er een constructie is aangebracht die niet blijkt te werken. Nu 8 jaar later is de situatie nog steeds onveranderd....

In onze buurgemeente Valkenburg is onder de provinciale weg N595 bij Oud-Valkenburg ook in het verleden een amfibieëntunnel aangelegd, die niet blijkt te functioneren. Alle goede bedoelingen ten spijt, was er in de tijd dat de tunnel werd aangelegd waarschijnlijk nog onvoldoende kennis hoe een tunnel effectief te maken. In Oud-Valkenburg blijkt de oorzaak te liggen in de afmeting van de amfibieëntunnel en de ligging ervan. Zo is de tunnel niet aangelegd in de trekrichting van de padden maar sluit hij aan op een akker. Het bos van waaruit de padden komen ligt echter juist meer dan 100 meter van de tunnel. De dieren moeten dus eerst via een relatief open terrein waar ze geen dekking vinden tegen eventuele predatoren naar de tunnel kruipen. Daarnaast blijkt de tunnel ook qua afmeting niet te voldoen. Uit een onderzoek dat door de Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON) in 2004 is uitgevoerd naar onder ander de constructie van amfibieëntunnels, kwam naar voren dat constructiefouten aan tunnels en geleidingsschermen en het ontbreken van goed onderhoud als belangrijkste oorzaken worden gezien van het niet functioneren van deze passages.

Voor het gebruik van de passage is de lichtinval belangrijk. Wanneer een goede verhouding tussen lengte en diameter of breedte/hoogte gehanteerd wordt, zijn er geen extra voorzieningen (aan de bovenzijde) noodzakelijk t.a.v. lichtinval (foto 4). In Nederland zijn ook tunnels met een kleinere diameter toegepast. Voor tunnels met een maximale lengte van 10 meter blijkt dat een diameter van 40 centimeter alleen redelijk te kunnen functioneren mits er voldoende lichtinval gerealiseerd is. Amfibieëntunnels met een kleinere doorsnede dan 40 centimeter worden over het algemeen gemeden door amfibieën. Toch kan zelfs bij voldoende lichtinval van bovenaf, de tunnel niet functioneren indien de tunnel ondiep is en dieren in de tunnel door de voertuigen tegen de bovenzijde van de tunnel worden gezogen. Ook kunnen tunnels dichtslibben met bladeren of – zoals in Altenbroek is gebeurd - met kiezels en modder van een onverharde weg (foto 5).

4.

5.

6.

Wilt u meer weten over het onderzoek van RAVON, kijk dan op <http://www.ravon.nl/Portals/0/Pdf/veilignaardeoverkant.pdf>. Overigens wordt momenteel bekeken of de amfibieëntunnel in Oud-Valkenburg vervangen kan worden door een nieuwe tunnel waarbij deze dan ook gesitueerd dient te worden in het verlengde van het bos (foto 6). Mocht u trouwens nog plekken in onze gemeente kennen waar regelmatig padden, kikkers of salamanders worden doodgereden, laat het de VTN weten dan kan die kijken of er wat aan te doen is.

literatuur:

- Buggenum, H.J.M. van, R.P.G. Geraeds & A.J.W. Lenders (redactie), 2009. *Herpetofauna van Limburg: Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008*. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht
- Tilmans, R.A.M., 2007. *Amfibieën en reptielen in Cadier en Keer (deel 4); De Gewone pad*. In : 't Wiet Klieëf, 24e jaargang, Winter 2007, Vereniging tot Natuurbehoud Cadier en Keer
- <http://www.ravon.nl/Portals/0/Pdf/veilignaardeoverkant.pdf>

Natuurfoto herfst, Twan Wiermans

Scharrelkids-struintocht

door Heerko Damsma

Vorig jaar zomer werd er door de IVN-Limburg veel aandacht besteed aan Eli Heimans. Landschapsgidsen schreven 9 routes met de Heimansgroeve als centraal punt en met citaten uit het boekje van Eli Heimans 'Uit ons Krijtland'.

Rondwandelingen, die worden beschreven, kunnen in aanmerking komen voor een prijs die jaarlijks door IVN district Limburg worden toegekend. Eén van die wandelingen was 'Watergeweld en daags na de bui', geschreven door Josien van Boekel, ook lid van onze vereniging. Deze wandeling was zo goed geschreven, dat ze er weliswaar geen prijs, maar wel een pluim voor kreeg. Die pluim leverde haar €60,- op en dat bedrag wilde ze graag ten goede laten komen aan een kinderactiviteit. Die activiteit werd het onder leiding van haarzelf met onze natuurjeugdclub maken van de door haar beschreven en met een pluim vereerde wandeling. Als extraatje konden de kinderen en de ouders, die voor het vervoer zorgden, na de wandeling een pannenkoek eten op Hoeve Ten Bosch (Cotessen 12), het begin en eindpunt van de wandeling.

De datum van de wandeling was 20 juni. Helaas bleek twee dagen voor de wandeling, dat de eerder geblesseerde enkel van Josien nog niet voldoende hersteld was en nog vier weken gips moest verdragen. Het werd dus een wandeling zonder de pluimwinnaar en landschapsgids Josien. Maar de wandeling is door Josien zo goed beschreven, dat ze zichzelf overbodig had gemaakt.

Goed gemutst gingen we met zeven kinderen en vijf volwassenen op weg. Je staat er niet bij stil, maar er stromen verschillende piepkleine beekjes naar de Geul. Je kunt stilstaan bij de verschillende manieren van bouwen: hoe kreeg men het voor elkaar om een perfecte muur te bouwen met van die onregelmatig gevormde natuurstenen? Hoe zat dat ook al weer met die huizen met vakwerk muren? Zelfs de kleine Cottesserbeek is een grensrivier met zelfs een grenssteen. We bekijken en de jongens beklimmen zelfs de Cottesser groeve. De groeve werd gebruikt om zandstenen te delven voor de huizenbouw, maar de leistenen, die je er vindt zijn daarvoor ongeschikt. Ze brokkelen te gemakkelijk af. We vinden ook nog een andere grenssteen met de resp. wapens van Nederland en België en het jaartal 1843, het jaartal

waarin België zich afscheidde van Nederland. Vlak daarbij is de Geul met gemetselde stenen versmald, zodat daar gemeten kan worden hoeveel water de Geul op een bepaald moment transporteert. Ook zien we een plek, waar op een gemakkelijke manier met paard en wagen of nu met tractor en kar de Geul door het water dwars overgestoken kan worden. We hebben nog gezocht naar waterbeestjes in de Geul, maar die vonden we niet.

En dan de Heimansgroeve. De jongens klimmen alweer. De groeve is genoemd naar Eli Heimans, omdat hij hier fossielen vond uit het Carboon en van mariene oorsprong (zeediertjes dus).

Vanaf de Heimansgroeve liepen we naar de Belletboomgaard. Ene boer Sjang plantte hier heel veel fruitbomen. Hij kweekte de bomen zo, dat de koeien niet van het fruit konden snoepen. Hij gebruikte ook geen bestrijdingsmiddelen en geen kunstmest. De boomgaard is zo bijzonder dat het Limburgs Landschap deze heeft aangekocht.

Nog een bosje en de Belletbeek, en een stukje verharde weg...en dan, eindelijk, na 3,5 kilometer: pannenkoeken!

Heimansgroeve.

Vlindertrek

door Jan Moonen

Foto's van de auteur

Sinds de laatste IJstijd hebben dieren gebruik gemaakt van de 's zomers steeds meer vrijkomende voedselbronnen in het Noorden. Het landijs trok terug en plaats voor planten en dieren kwam vrij. Rendieren stierven hier uit, maar in het hoge noorden ontwikkelden ze de jaarlijkse trektocht, die het hen mogelijk maakte om daar te overleven. Veel vogels van hier, maar ook uit zuidelijker streken, trokken in het voorjaar naar het noorden om gebruik te maken van de zomerse overvloed daar. In het najaar trokken ze weer terug om zuidelijker te overwinteren. Deze vogeltrek kunnen we ieder jaar waarnemen. De overtrekkende Kraanvogels zijn een opvallende getuigenis. Maar ook het geluid van de Gierzwaluwen, dat er ineens is en in begin augustus plotseling niet meer te horen is, wijst op de vogeltrek.

Dat er ook vlinders zijn, die trekken is minder bekend, maar ieder jaar zien we hier zomergasten zoals de Kolibrievlinder of Onrust. Daarover volgt hieronder meer.

Windepijlstaart

In warme zomers en nazomers brachten leerlingen wel eens een grote pijlstaartvlinder mee met de vraag: ‘mijnheer, wat is dit?’ Dat waren zonder uitzondering altijd Windepijlstaarten (*Agrius convolvuli*) met het gegeven, dat ze zwevend voor de bloemen nectar uit de bloemen aten. Daarbij heb ik meerdere keren twee opmerkingen gehoord: “Er zaten er nog (veel) meer” en “De kat heeft hem gevangen”.

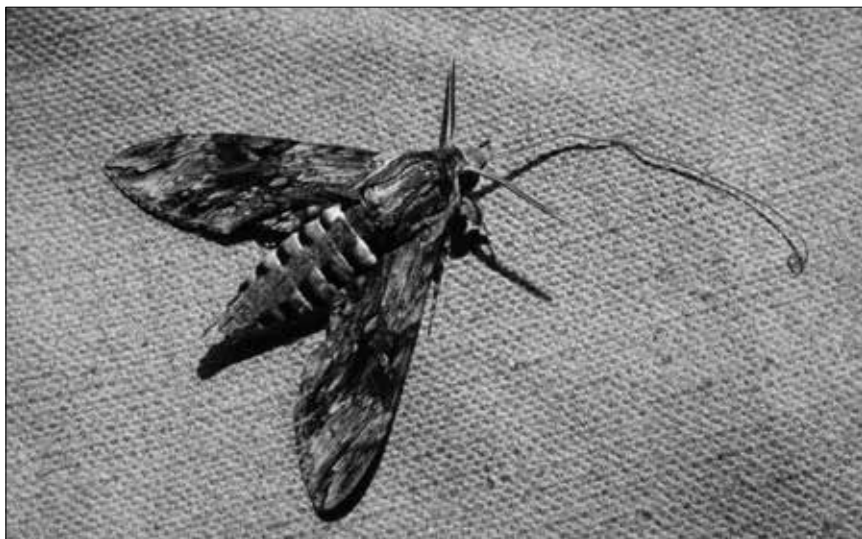
De exemplaren, die door een kat gevangen waren - als hij zo stil voor een bloem hangt een koud kunstje -, waren stevast zeer gehavend (foto 1).

1. Een gehavende Windepijlstaart, die door een kat gevangen was.

De eerste opmerking is wellicht te verklaren door de snelle vlucht van de Windepijlstaart, die in de schemering niet te volgen is. Ze vliegen veel sneller dan wij door een tuin wandelen.

De Windepijlstaart kan, net als alle andere pijlstaarten in Nederland, vanuit rust niet direct opvliegen. Dat is als volgt te verklaren. Vlinders zijn koudbloedig, wat wil zeggen dat ze geen warmte in het lichaam kunnen vasthouden. Om te kunnen vliegen hebben ze energie nodig. Om net als de pijlstaarten heel goed en snel te kunnen vliegen is meer energie nodig en moeten de spieren bovendien een temperatuur van ca. 41°C hebben. Pijlstaarten warmen hun spieren op door met een beetje opgerichte vleugels te gaan trillen. Als ze voldoende opgewarmd zijn, slaan ze de vleugels breed uit en vliegen weg.

De Windepijlstaart zien we het meest in de nazomer. Het is een trekvlinder en er zullen vast ook wel eens voorjaarsdieren in Nederland aankomen, die hier eieren leggen op Akkerwinde. De rupsen ontwikkelen zich en verpoppen. Hieruit kunnen in de nazomer de vlinders al uitkomen (foto 2).

2. Windepijlstaart. Let op de lange tong!

De poppen, die proberen te overwinteren, overleven het in ons klimaat niet. De pop van de Windepilstaart is gemakkelijk te herkennen. Het is de enige pop met de toekomstige tong in een losse krul (foto 3).

3. De pop van de Windepilstaart.

Alle Windepilstaarten, die we hier vrij zelden zien, komen dus uit zuidelijke streken. Merkwaardig genoeg is de veel gewonere inheemse Ligusterpilstaart (*Sphinx ligustri*) (foto 4), die wel wat op de Windepilstaart lijkt, me maar één keer gemeld op school.

4. Ligusterpilstaart.

Vlindertrek

In grote lijnen zijn er veel overeenkomsten tussen vlindertrek en vogeltrek. Zo trekken de trekvlinders ook in het voorjaar noordwaarts en in het najaar weer naar het zuiden. Meestal trekt maar een deel van de populatie, maar soms is de populatie zo enorm, dat er miljoenen vlinders gaan trekken. Dat was het geval met de Distelvlinder in mei 2009. Toen werden in begin mei al grote aantallen Distelvlinders in Zuid-Frankrijk gezien en op 19 mei begon het hier. Vreemd genoeg vliegen de Distelvlinders niet in groepen, maar achter elkaar met een tussenpoze van zo'n 20 seconden. Ze vliegen dezelfde route. Of ze contact met elkaar houden en hoe ze dat doen is onduidelijk. Een reukspoor zou in de lucht verwaaien en op die afstand kunnen ze elkaar niet zien. In dit jaar zijn er in mei ook al redelijk wat Distelvlinders gezien (foto 5). Afhankelijk van het weer levert dat dit najaar weer meer of minder vlinders op.

5. Distelvlinder, immigrant 7.6.2015.

Dat brengt ons bij een tweede verschil met de trekvogels. Individuele trekvogels kunnen de trektocht meerdere keren maken, maar bij vlinders beginnen de voorjaarsdieren (Distelvlinders vanuit Noord-Afrika) de tocht naar het noorden. Onderweg (in Zuid-Frankrijk) leggen ze eitjes en de nakomelingen trekken enige tijd later weer verder. Hier aangekomen planten ze zich ook weer voort en van de najaarsvlinders, die hier dan het talrijkst zijn, trekt een deel weer terug.

Toch kunnen individuele trekvlinders enorme afstanden afleggen en dat doen niet alleen de grote en sterke soorten zoals Windepijlstaart, Distelvlinder en Atalanta, maar er zijn ook heel kleine soorten die dat presteren bv. het Koolmotje (foto 6).

6. Koolmotje op een Oleanderblad (13 mm breed).

Als gevolg van de opwarming van ons klimaat zien we in verhouding grotere aantallen trekvlinders dan jaren geleden, maar er zijn nu door alle mogelijkheden van app's en internet ook veel meer waarnemers. Het onderzoek naar trekvlinders is in Nederland opgestart door de heer Lempke in de jaren '40 van de vorige eeuw. Doorgeven op waarneming.nl is veel aantrekkelijker, dan op het eind van het jaar een lijstje doorsturen. Op waarneming.nl kun je namelijk direct zien wat anderen al hebben gezien. De vlindertrek is weliswaar minder goed waar te nemen dan de overtrekkende Kraanvogels in voor- en najaar, maar het verschijnsel is zeker even indrukwekkend.

Vogelaars rond Cadier en Keer

door Henry Thijssen

Het berichtje in “Oonder Os” dat er zondagochtend (17 mei) om 08.00 uur een vogelwandeling voor belangstellenden start, wordt gelezen door een groep vroege vogels. Gids Arjan Ovaa kan, nadat we Jurgen op tijd hebben wakker gerammeld, op stap met 10 belangstellenden.

Arjan krijgt de instructies van Jurgen hoe we richting Wolfskop zullen lopen en weg zijn we ! De woonbuurt oogt rustig en inmiddels heeft Arjan al diverse algemeen voorkomende vogels kunnen waarnemen o.a. Merel, Spreeuw, Houtduif, en Vink. Jurgen heeft de taak om alle vogels in een overzicht te noteren en is soms blij met lange, stille momenten waarin je de vogels beter kunt beluisteren. Aan het einde van de Kapelweg steken we over naar de Achterweg. Arjan spitst zijn oren en zorgt voor verdere uitbreiding van ons vogeloverzicht met o.a. Blauwe reiger, Tjiftjaf en Gierzwaluw.

Bijzonder fraai zijn de open stukken die ons een blik bieden op het dal. Plotseling wordt er op grote afstand een ree gesignaleerd, die onverstoorbaar zijn ontbijt bijeen scharrelt. De verrekijkers zorgen voor prachtige details. De ree is op zoek naar een minder zichtbaar plekje. We moeten verder, maar eerst zoeken we naar de Boompieper, die zich hoog in de boomtop bevindt, waar hij ook thuishoort.

Bij een grote treurwilg staan we een poos stil. Deze is ruim 40 jaar geleden door Jurgen geplant en enorm gegroeid. Boom en planter imiteren elkaar in omvang. Daar hebben we ons lijstje verder aangevuld. Ans ziet in de verte een Buizerd op een tak zitten en het is nog moeilijk zoeken met de kijker om die te vinden. Dat maakt het vogelspotten ook spannend. O.a. de Graspieper en Tuinfluiter komen er op het lijstje bij.

Opvallend is het gebruik van vergif in de berm langs de (land)wegen. Dat is niet in overeenstemming met de pas toegekende eretitel: Wandelgemeente 2015.

Onze gasten komen niet voor plat gespoten of strak geschoren berm. Wat doet de overheid tegen zulke aantastingen van openbaar groen? Hoe hoog is het besef voor natuurlijke rijkdom bij de lokale overheid? Er zijn in elk geval al 11 medestanders voor een nieuwe koers op dit onderdeel. Jurgen belooft dit aan te kaarten.

Op de T-splitsing Fommestraat - Achterweg onder de hoge sparren verwachten we ons VTN-mascotte-vogeltje het Goudhaantje te horen of te zien. We hoeven niet lang te wachten voor we hem horen en we worden nog extra getrakteerd met de zang van het Vuurgoudhaantje.

We lopen verder en bezoeken even de nieuw aangelegde grote poel, waar een ‘soepeend’ geschrokken voor ons opvliegt, aan het einde van de Achterweg alvorens we, onder het viaduct door, de Einderweg en de weg boven Wolfskop bereiken en slaan linksaf bij een boomgaard met heerlijke pruimen. Natuurlijk zijn we nu te vroeg maar over enkele maanden is het een “smulpad”, dat ons bij de Wolfskop brengt.

Arjans kijker zoekt de lucht en de groene randen af en dan blijkt alweer hoe geofend en ervaren deze gids is. De Stormmeeuw is vlug ‘uit de lucht gepikt’. Arjan merkte op dat het wel bijzonder is om deze hier nu aan te treffen. Mooi ook om het verschil te horen tussen de zang van de Tuinfluiter en de Zwartkop.

Na een korte pauze op de Wolfskop dalen we naar beneden over de door VTN vernieuwde trappen en volgen de Grubweg rechtsaf richting ‘t Wiet Klieëf.

Slechts een enkeling kiest voor de afkorting via de Duistersteeg. De rest blijft de Grubweg volgen, waar men verderop de Eckelraderweg negeert. Toch ontkomt de groep niet aan de keuze om rechtsaf tegen de helling terug te lopen. Een steil trappenpad zorgt voor gehijg.

De Keereboschweg brengt ons weer terug in de bewoonde wereld met zijn drukke Rijksweg. Hier kunnen we o.a. nog de Boerenwaluw, Kneu, Huismus en de Grote bonte specht aan ons lijstje toevoegen.

Even verder staan we weer op het Raadhuisplein en neemt iedereen afscheid van Arjan en die neemt weer een berg dankjes mee. Jurgen heeft deze alvast in een grote plastic zak opgeborgen, die hij Arjan nog overhandigt voordat ook deze huiswaarts rijdt.

Voor de liefhebbers: Blijf attent op de berichtjes in 'Oonder Os' Arjan zal ook in de toekomst met regelmaat vogelwandelingen gidsen. Arjan alvast bedankt.

Waarnemingen in het eerste kwartaal van 2015

door Jo Decker en Heerko Damsma

Het was in april erg zonnig. Zonniger is het sinds 1909 slechts vier maal. Maar liefst 240 uren zonneschijn tegenover 178 gemiddeld. In Limburg was het met 40-60 mm regen behoorlijk natter dan in de rest van het land, waar het zelfs behoorlijk droog was. Ook bleef het aan de frisse kant: 8,9 °C tegenover 9,2 °C gemiddeld. Eind april vroor het zelfs nog. Die vrij frisse maand had wel het voordeel dat we in het bos langer van de voorjaarsplanten zoals de Bosanemoon en Daslook konden genieten en in de tuin van de Krokussen en de Narcissen.

Mei was wat temperatuur betreft nog koeler dan april, 12,5 °C tegenover 13,1 °C gemiddeld. Veel dagen bleef het beneden de 15 °C. Ook deze maand was aan de droge kant. Er waren slechts 2 'warme' dagen (boven de 20 °C). Boeren begonnen te klagen dat het gewas niet erg snel kiemt of groeit.

Juni kan worden gekenschetst als zeer zonnig en te droog. Gemiddeld was de temperatuur normaal, maar door hogere temperaturen aan het begin van de maand, werd de rest van de maand als fris ervaren.

De meest bijzondere waarnemingen dit kwartaal betreffen die van de Hop. Die werd een aantal malen door verschillende waarnemers gehoord en eenmaal gezien.

De Boerenzwaluw liet zich op 12 april zien. Op 8 mei was de Gierzwaluw terug. De Koekoek liet zich vanaf 10 mei regelmatig horen. Theo Hogenboom blijft nog voeren vanwege het genot om de vogels rond zijn woning te kunnen zien. We hebben niet al deze waarnemingen in de lijst opgenomen, maar zijn waarnemingen geven wel aan dat je rond je huis heel wat vogels kunt waarnemen. De vogels die Theo regelmatig ziet zijn Ekster, Boomklever, Grote bonte specht, Witte kwikstaart, Koolmees, Pimpelmees, Turkse tortel, Kauw, Roek, Vink, Groenling, Gaai. Een enkele maal zag hij ook een Groene specht.

Opvallend is dat drie maal een Egel werd gemeld. Andere (sporen van) zoogdieren waren afkomstig van dassen, Eekhoorns, Wild zwijn en Vos. Frans Mingels dacht zelfs een Boommarter te hebben gezien bij de Koeberg.

Waarnemingen in en rond ons dorp Cadier en Keer tweede kwartaal 2015

datum	soort	aantal	plaats	waarnemer	opmerkingen
2-4	das	1	Bemelerweg	Wiel Eggen (pastoor)	dode das langs de weg
7-4	atalanta	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	verder: 1♂ groot koolwitje, 1 kleine vos
10-4	zwartkop	1	Dorpsstraat	Heerko Damsma	zang
10-4	grasmus	1	Dorpsstraat	Heerko Damsma	
10-4	citroenvlinder	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	♀, verder: 1 kleine vos, 1 dagpauwoog, 1 klein geaderd witje
12-4	boerenzwaluw	1	Dorpsstraat	Heerko Damsma	
13-4	groenvink	3	Fommestraat	John Schillings	
14-4	koekoek	1	Prins Bernhardstraat	Jo Decker	de hele week te horen
14-4	dagpauwoog	2	Zwarteweg	Jan Moonen	zonnend op asfalt
14-4	dagpauwoog	2	Boven Wolfskop	Jan Moonen	
15-4	dagpauwoog	2	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	
15-4	wild zwijn	1	Rijksweg, onder aan de helling	Yvonne Prevoo	dood langs de kant, waarschijnlijk aangreden
17-4	koekoek	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	9.00 uur; ver weg, richting Klinkenbergbos
18-4	koekoek	1	Wolfskop	Ron Moermans	
20-4	boomblauwtje	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	
21-4	vos	2	Rucydobos	Heerko Damsma	2 jongen bij 't hol
21-4	wild zwijn	1	Rucydobos	Heerko Damsma	alleen schedel
22-4	gehakkelde aurelia	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	verder: 1♂ boomblauwtje
24-4	boomarter	1	Onder Koeberg	Frans Mingels	
28-4	kleine bonte specht	1	Blasiushof	Jean Keulen	

Gitte Hoefman

3. Rosse woelmuis.

Gitte Hoefman

1. Koekoek.

Gitte Hoefman

2. Hazelworm.

30-4	braamsluiper	1	Dorpsstraat	Heerko Damsma	zang
30-4	steenmarter	1	Dorpsstraat	Heerko Damsma	in de plantenkas lag een steenmarterdrol
2-5	egel	1	Irenestraat	Ans Hondelink	in de tuin
3-5	eekehoorn	1	Blasiushof	Theo Hogenboom	
3-5	koekoek	1	't Gruusselt	Gitte Hoefman	(foto 1)
4-5	hazelworm	1	wandelpad De Hel	Gitte Hoefman	kroop over het wandelpad (foto 2)
4-5	rosse woelmuis	1	bos Riesenber	Gitte Hoefman	(foto 3)
4-5	ree	1	boven Keerebos	Gitte Hoefman	bok (foto)
4-5	ree	1	't Gruusselt	Gitte Hoefman	bok (foto 4)
8-5	gierzwaluw	4	Dorpsstraat	Heerko Damsma	
9-5	gierzwaluw	1	Blasiushof	Frans Mingels	gezien en gehoord
10-5	hop	1	Hondsberggrub	Ron Moermans	gezien en gehoord (fig. 5)
10-5	koekoek	1	Prins Bernhardstraat	Jo Decker	waarschijnlijk in de buurt van de groeve
10-5	meikever	1	Vendelstraat	Maricia van der Gaag	(foto); ook dode kever Margrietstraat
10-5	koekoek	1	Irenestraat	Ans Hondelink	vloog over de tuin
10-5	grote bonte specht	1	Irenestraat	Ans Hondelink	in de tuin
10-5	gewone vogelmelk	vele	Bunderdel	Heerko Damsma	groeve in Bunderdel (foto 6)
11-5	koekoek	1	Blasiushof	Frans Mingels	roep
11-5	meikever	1	Irenestraat	Ans Hondelink	(foto 7)
11-5	patrijs	2	Zuiden van Honthem	Heerko Damsma	
12-5	atalanta	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	verder: 1 boomblauwtje
13-5	argusvlinder	1	Wolfskop	Jan Moonen	verder: 1 kleine vos (zeer afgevlagen), 1 atalanta , 1 ♂ icarusblauwtje (net uit pop)

5. Hop.

Ans Hondelink

7. Meikever.

Gitte Hoefman

4. Reebok.

Heerko Damsma

6. Gewone vogelmelk.

13-5	kamsalamander	2	poel Wolfskop	Jan Moonen	13.45 uur	
13-5	boomblauwtje	1	Groenerein	Jo Decker	voorvleugel was aan de tip donker: ♀	
17-5	ekster	5	Blasiushof	Lambert Weerts	4 ♂ jagen op 1 ♀	
18-5	kievit	1	't Gruusselt	Gitte Hoefman	(foto 8) op 't veld	
18-5	eeekhoorn	1	Riesenberg	Gitte Hoefman	in het bos	
21-5	geelgors	1	De Hoof	Petra Balt-Pinckaers	♀	
21-5	grote bonte specht	5	Keerderbos	Jean Creuwels	♂ en ♀ en 3 jongen	
22-5	steenuil	2	Achter de Pastory	Gitte Hoefman	paartje (foto 9)	
23-5	das	1	Bemelerweg	Robert Coolen	dood langs de weg (foto 10)	
24-5	oranjetip	1	Wolfskop	Jan Moonen	♂	
24-5	argusvlinder	3	Wolfskop	Jan Moonen	(foto 11)	
24-5	icarusblauwtje	ca. 10	Wolfskop	Jan Moonen	♂♂ en 1 ♀	
24-5	platbuik	2	Wolfskop	Jean Creuwels	2 ♂ 1 ♀	
24-5	oranjetip	4	Wolfskop	Jean Creuwels		
24-5	alpenwatersalamander	1	Wolfskop	Jean Creuwels		
24-5	hoornaar	1	Wolfskop	Jean Creuwels		
24-5	goudwesp	1	Irenestraat	Ans Hondelink	(foto 12)	
25-5	blauwe zandbij	1	Irenestraat	Ans Hondelink	(foto 13)	
25-5	koekoek	1	Prins Bernhardstraat	Jo Decker		
26-5	meikever	1	Vendelstraat	Lambert Weerts		
27-5	argusvlinder	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	♂	
27-5	wijngaardslak	1	VTN-wandelpad	Gitte Hoefman	(foto 14)	

Gitte Hoefman

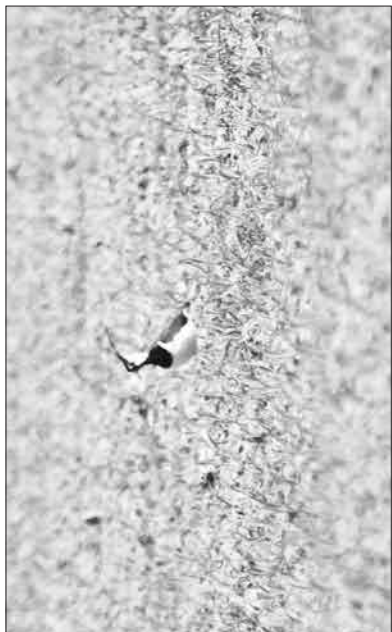
9. Steenuil.

Jan Moonen

11. Argusvlinder.

Gitte Hoefman

8. Kievit.

Robert Coolen

10. Das.

Ans Hondelink

13. Blauwe zandbij.

Gitte Hoefman

15. Fazant.

Ans Hondelink

12. Goudwesp.

Gitte Hoefman

14. Wijngaardslak.

27-5	torenavalk	1	Achter Asse weide	Gitte Hoefman	(foto)	
28-5	fazant	1	't Gruusselt	Gitte Hoefman	haan (foto 15)	
29-5	grote bonte specht	1	Dorpsstraat	Gitte Hoefman	♀ komt met regelmaat snoepen uit de pot (foto)	
30-5	kneu	6	Kerkhof	Frans Mingels	♂ en ♀ en 4 jongen	
30-5	egel	1	Blasiushof	Theo Hogenboom		
31-5	staartmees	1	Blasiushof	Theo Hogenboom		
31-5	zwarte specht	1	Blasiushof	Theo Hogenboom		
1-6	eeekhoorn	1	Basisschool	Frans Mingels		
1-6	das	1	Klinkenbergbos	Anja Vanderbroeck	schedel (bewaard bij VTN)	
2-6	klein vliegend hert	1	Irenestraat	Ans Hondelink	(foto 16)	
2-6	vos	1	Kerkstraat	Fabiënne Hamers	jonge vos in de buitenren van de konijnen en maakte gebruik van het ondergrondse konijnenhol (foto 17)	
5-6	citroenvlinder	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen		
7-6	torenavalk	1	Dorpsstraat	Gitte Hoefman	(foto 18)	
7-6	ree	1	Kleinberg	Gitte Hoefman	bok (foto)	
7-6	distelvlinder	1	Margrietstraat	Jan Moonen		
7-6	distelvlinder	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen		
7-6	kolibrievlinder (onrust)	2	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	verder: 3x hoornaar	
8-6	kolibrievlinder (onrust)	1	De Beuk	Gitte Hoefman	(foto)	
8-6	distelvlinder	1	Dorrenweg	Gitte Hoefman	(foto 19)	
8-6	ree	1	't Gruusselt	Gitte Hoefman	een geit in de fruitplantage (foto)	

Fabiënne Hamers

17. jonge Vos.

Ans Hondelink

16. Klein vliegend hert.

Gitte Hoefman

18. Torenvalk.

10-6	kolibrievlinder (onrust)	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	verder: 2x kleine vos
10-6	grote bonte specht	1	Scheldersbosje	Gitte Hoefman	(foto 20)
10-6	das	1	Scheldersbosje	Gitte Hoefman	(foto 21)
11-6	geelbuikvuurpad	1	poel Wolfskop	Jan Moonen	(foto 22) verder: 2x kleine vos (foto 23), 1 bruin zandoogje , 1 ♂ icarusblauwtje (foto 24), 1 hoornaar drinkend aan poel (foto 25) en 2x hoornaar
11-6	atalanta	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	
13-6	gaai	1	Blasiushof	Theo Hogenboom	
14-6	fazant	1	Onder Wolfskop	Frans Mingels	roep
14-6	distelvlinder	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	verder: 2x kleine vos
14-6	egel	1	Dorpsstraat	Heerko Damsma	
16-6	koninginnepage	1	Limburgerstraat	Sies Willems	afgevlagen en gehavend, dus nog een laat dier van de 1e generatie!
16-6	kolibrievlinder (onrust)	1	Limburgerstraat	Sies Willems	verder iedere dag 1x tot en met 21-6
17-6	kolibrievlinder (onrust)	1	W. Alexanderstraat	Jan Moonen	
17-6	das	5	Keerebos	Jean Creuwels	das met 4 jongen waren kersen aan het eten
17-6	das	1	Limburgerstraat	Frans Heijerman	een jonge das kwam om 23.30 uur uit de tuin lopen en stak over naar de verwaarloosde tuin ertegenover. In diverse tuinen in de buurt zijn graafwerkzaamheden van een das aangetroffen.
18-6	konijn	1	Boven Keerebos	Gitte Hoefman	(foto 26)
18-6	vos	1	Kleinberg	Gitte Hoefman	(foto)
20-6	das	1	Keunestraat	Mvr. Brugman	de das had een gat gegraven om een hommelheest te veroveren

Gitte Hoefman

20. Grote bonte specht.

Gitte Hoefman

19. Distelfinder.

Gitte Hoefman

21. Das.

Jan Moonen

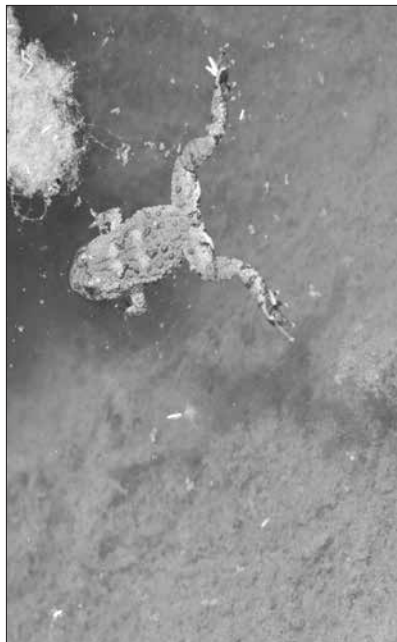
23. *Kleine vos.*

Jan Moonen

25. *Hoornaar drinkt aan de poel.*

Jan Moonen

22. *Geelbuikvuurpad.*

Jan Moonen

24. *Icarusblauwtje.*

Gitte Hoefman

26. Konijn.

Ans Hondelink

29. Egel.

Gitte Hoefman

27. jonge Buizerd op nest.

20-6	zwarte kraai	2	Blasiushof/Gymzaal	Frans Mingels	kraai zat op dak met 'n vogeltje in de bek, 'n andere kraai wilde het kapen
21-6	kolibrievlinder (onrust)	1	Antoniusbank	Jan Moonen	10.50 uur, op de Laurentiusmarkt foeragerend op geranium
25-6	buizerd	1	Kleinberg	Gitte Hoefman	(foto 27) een jong in het nest
25-6	kolibrievlinder (onrust)	1	Dorpstraat	Gitte Hoefman	(foto 28)
27-6	vos	1	Rijksweg	Heerko Damsma	
27-6	egel	1	Irenestraat	Ans Hondelink	in de tuin (foto 29)
29-6	dwergvleermuis	7	W. Alexanderstraat achtertuin	Jan Moonen	kwamen om 22.15 uur vanuit hetzelfde punt te voorschijn en verdwenen; 1 ex. later jagend gezien. De volgende dagen idem.

Gitte Hoefman

28. Kolibrievlinder.

ACTIVITEITEN – KALENDER tot januari 2016

door Jurgen Mingels

SEPTEMBER:

19 zaterdag natuurjeugdclub, diertjes laten ontwaken

OKTOBER:

03 zaterdag 1^e zaterdag vertrek 09.00 uur vanaf Raadhuisplein naar Fontein

24 zaterdag natuurjeugdclub, zaden verzamelen

NOVEMBER:

07 zaterdag **Nationale Natuurwerkdag**, 1^e zaterdag, vertrek 09.00 uur vanaf Raadhuisplein naar Wolfskop

21 zaterdag natuurjeugdclub, herfstwandeling

DECEMBER:

12 zaterdag Kerststukjes verkoop

19 zaterdag natuurjeugdclub, kerststukjes en zandkaarten maken

Toelichting:

1ste Zaterdag van de maand werken in de natuur van 9.00 tot +/- 12.00 uur. Samenkomst Raadhuisplein om 9.00 uur. Voor een kop koffie en een broodje wordt gezorgd, door de verzorgingsgroep.

Info Jurgen Mingels 043-4072700.

Natuurjeugdclub:

Activiteiten zijn altijd in ons verenigingslokaal (Keerhoes) of starten daar om 10.00 uur. Bij activiteiten buiten ons dorp vragen we enkele ouders of vrijwilligers om mee te rijden. Let ook op aankondigingen in *Oonder Os*. Bij buitenactiviteiten steeds stevige schoenen aantrekken.

De natuurjeugdclub is voor kinderen vanaf 7 jaar. Voor meer informatie kunt u terecht bij Heerko Damsma, tel. 043-4072579.

Data **lezingen** en **excursies** over o.a. kalkgraslandgebieden, vogels, libellen en paddenstoelen worden in *Oonder Os* vermeld.

Wandelen:

Éénmaal in de veertien dagen op een dinsdag is er om 14.00 uur een gemoedelijke seniorenwandeling vanaf de kerk; precieze aankondigingen

staan in *Oonder Os*. De duur is ongeveer 2 uur, inclusief een koffiepauze. Voor alle wandelingen geldt dat iedereen op eigen risico meeloopt. De VTN kan nergens voor aansprakelijk worden gesteld. Inlichtingen bij Jo Decker tel: 043-4071447.

Voor meer informatie over de activiteitenkalender, over lezingen en excursies, of over de VTN in het algemeen, www.vtncadierenkeer.nl of bel Jurgen Mingels 043 – 4072700

Jurgen Mingels

Frans Mingels en Heerko Damsma beginnen aan de klus op de Orenberg om de conglomeraten te ontdoen van brandnetels, berenklauwen en ander ongewenst groenopslag. Een hele klus zoals u kunt zien op de foto.

En met de hulp van Gemma Beersma schiet het werk al mooi op,

maar als de jeugdgroep komt helpen, zijn er vele handen, die 't werk licht maken. De klus werd ondanks de lagere opkomst van de eerste-zaterdag-werkgroep toch nog geklaard. Chapeau aan alle werkers en vooral de jeugd geeft hoop, want jong geleerd is.....

Werkgroepen achter de contactpersoon is het telefoonnummer vermeld

1ste zaterdag:

Jurgen Mingels (043-4072700), Heerko Damsma, Frans Mingels, André Meijs, Roel Baars, Gemma Beersma, Jo Decker, John Schillings, Eddy George, Eugene Ubaghs, Roel Ubaghs (transport).

Jeugdgroep:

Heerko Damsma (043-4072579), Frans Mingels, Sies Willems, Nelly Oostenbach.

Nestkastjes en vogels:

Martin Butink (043-4070336), Frans Mingels, Jurgen Mingels, Heerko Damsma, André Meijs, Crit Nicolaes, Sjiel Spronck, Lambert van Sebillen, Wiel Nederlants, Ans Hondelink, Ruud Schijns, Guido Spronck, Guus Devue, Gitte Hoefman.

Kalkgraslanden en flora:

Heerko Damsma (043-4072579), Mientje Aendekerk-Giesen, Guido Verschoor, Linda Wortel, Huub Hodzelmans, Ans Hondelink, Mark Engels, Willy Heyenrath.

Meidoornheggen:

Jurgen Mingels (043-4072700), Jo Decker, Frans Mingels, Sjiel Spronck, Jacky Vaessen, Huub Lemmens, Tom Kessels, Eddy George, John Schillings, André Meijs, Heerko Damsma.

Amfibieën, reptielen en waterdieren:

Raymond Tilmans (043-4073099), Jurgen Mingels (043-4072700), Huub Hodzelmans.

Verzorgingsgroep:

Maria Lemlijn-Vaassens (043-4071366), Annie Purnot-Roebroeks, Jeannie Meijs-Schreurs.

Wandelingen en lezingen:

Jo Decker (043-4071447), Frans Mingels.

Wegkruisen en kapellen:

Jo Decker (043-4071447), Jo Purnot, Wino Mingels, Jef Beijers, Charles Rouschop, John Schillings, Jurgen Mingels.

't Wiet Klieëf:

Heerko Damsma (043-4072579), Jurgen Mingels (043-4071500), Jan Moonen, Nicole Weijers-ten Haaf, Rini Ackermans, Annie en John Heijens (bezorging).

Orchideeëntuin: Willy Heyenrath (043-4581711).

Imker: Pierre Vandewall (043-3648975).

Webmaster: vacant

Wat is typisch Limburgs?
Natuurlijk:
Onze Hoogstamboomgaarden!

C.R.

Tekening:
Jean Keulen

Sponsoren

NOTARIAAT VERSTEEG GIESBERS & STEEGMANS

Vrijthof 19
6 Postbus 67
6200 AB Maastricht
211 LD Maastricht
Telefoon: 043 – 329 81 00
E-mail: notariaat@vrijthofnotarissen.nl

v.o.f Eetcafe "Op 't Jndsje"

SCHILDERSBEDRIJF
Etienne Waghs

Heerderweg 1 • 6267 NH Cadier en Keer
0031 (0)4 34 07 35 63
0031 (0)6 53 44 22 07

Café
Old Inn

Nuijts-Consten
assurantiën & vastgoed

Bèr Huynen
LAND- EN TUINMACHINES

Aan de Fremme 58 • 6269 BE MARGRATEN
TEL. 043-458 43 80 FAX 043-458 43 81

**Vaessen
Constructiebedrijf**

Mgr Willigersstraat 2,
6247AZ Gronsvelt
043-4081400

Rabobank
Centraal Zuid-Limburg

Voor vers
brood en gebak,
Bart van de Weerd
tel. 06-224427583

John Chermin
Slijpen en onderhoud
van tuingereedschap
Pastoor Kikkenweg 14
Cadier en Keer
043-4071640

Tuin & Dier Heuvelland vof
Heerderweg 4
6267 NH Cadier en Keer
Tel 043-2200175
Fax 043-4073249
info@tuinendierheuvelland.nl

Metaal Atelier G Spronck
Limburgerstraat 109
6267 CC Cadier en Keer
Tel 06-27867687
Fax 043-4072841
Email Gielspronck@home.nl

Maessen Plastics B.V.
Karveelweg 26
6222 NH Maastricht
Tel 043-3213017
Email info@maessenplastics.nl

